

Vätkörning

Instruktioner

Denna övning handlar om att bekräfta att eleven klarar att på ett säkert sätt framföra kranen på allmän väg. Eleven har redan körkort och kanske också ordentligt med vana från att köra tunga fordon. Övningen kan därför upplevas som onödig - ändå är den långt ifrån onödig.

Den vanligaste olyckan som sker med mobilkranar sker just på väg och orsaken är i de flesta fall att föraren missbedömer kranens köregenskapet i vissa situationer. Det är dessa situationer du som handledare ska hjälpa eleven att identifiera, så att han är medveten om dessa varje gång han ska transportera kranen på väg.

Det är mycket viktigt att du själv läser in dig på kapitel 7 och 10 i läroboken!

Innan körning

Om du inte på förhand känner elevens körvana, tänk ut en lätt rutt ni kan ta utan allt för många disktraktionsmoment eller trafik och låt eleven köra den vägen. Vartefter du känner dig säker på att eleven hanterar kranen på ett betryggande sätt leder du in på svårare rutter.

Eleven ska kunna svara nöjaktigt på *svara/visa* frågorna nedan innan ni ger ut första gången.

Under körning

Var aktiv under körningen och fråga ofta hur eleven tänker när han gör olika val och manövrer, till exempel avstånd till framförvarande fordon, hastighet, inbromsningar, hur eleven använder de olika bromsarna och så vidare.

Be eleven förklara. Fråga om konsekvenser för olika val han gör.

Ställ frågor med alternativa lösningar, till exempel: "Jag noterar att du använder retardern, varför inte använda bara avgasbromsen?"

Gör eleven uppmärksam på risker, till exempel om eleven kommer närmare väggkanten vid möten, om eleven håller onödigt hög hastighet på vissa ställen osv. Hjälプ eleven att upptäcka var han har med sig vanor från andra fordonstyper som inte kan överföras till körning av mobilkran.

Var särskilt observant på, och gör eleven medveten om hur han placerar kranen på vägbanan under körning.

Kom ihåg att också ge positiva kommentarer!

Vätkörning

Avslut på detta moment

Detta moment får avslutas först när du som handledare med säkerhet bedömer att eleven framför kranen på ett betryggande sätt på alla för kranen förekommande vägtyper.

Hjälp eleven att snabbt komma vidare till nästa övning genom att granska inlämningsuppgiften så snart som möjligt.

Svara-/Visafrågor

Ämne: Dörrar och luckor

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Visa för mig hur du skulle kontrollera att alla dörrar och luckor är säkra.**

Svar: Körriktningsskyltarna kontrolleras genom att kontrollera en sida i taget. Det är inte lämpligt att göra det genom att slå på varningsblinkerser.

Ämne: Luft 1

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Visa hur du skulle kontrollera lufttrycket på det här fordonet.**

Svar: Fyll lufttankarna och kontrollera mätare för sjunkande lufttryck. Gå runt fordonet och lyssna efter uppenbara läckor.

Ämne: Last och lösa motvikter.

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Vilka huvudsakliga saker behöver du tänka på beträffande transport av motvikter och saker placerade på fordonet under färd?**

Svar: Motvikterna ska vara placerade på avsedd plats för att vikten ska fördelas på jämnt över axlarna. Lös last som extra krokblock, stegar och liknande ska säkras så att den inte kan röra sig eller falla ur fordonet vid kurvtagning eller bromsning.

Ämne: Reflexer

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Kan du svara på hur du skulle kontrollera reflexerna på detta fordon.**

Svar: För det första kolla att de sitter där de ska sitta, och se till att de är rena och hela utan sprickor.

Ämne: Rutor

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Kan du svara på vad som gäller för vindruta och sidorutor på det här fordonet?**

Svar: Rutorna får inte ha sprickor eller andra defekter. Dekaler eller maskotrar får inte hindra sikten.

Ämne: Däck

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Kan du svara på hur du gör för att veta att däcktrycket är ok på alla däck, att mönsterdjupet är tillräckligt och eventuella andra saker som bör noteras beträffande däcken och hjulen?**

Svar: Jag tittar i instruktionsboken för att få korrekta uppgifter. Däcktrycket kontrolleras och justeras när däcken är kalla och medan jag gör det håller jag tillräckligt säkerhetsavstånd. Däcken ska vara oskadade utan skärskador.

Vätkörning

Ämne: Torkare

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Hur skulle du kontrollera vindrutetorkarna på det här fordonet?**

Svar: De ska fungera och bladen ska vara i bra skick.

Ämne: Chassit

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Hur kontrollerar du att chassit på det här fordonet är säkert för framfart på väg?**

Svar: Kontroll av chassit är en del av fordonskontrollen och jag följer checklistan för den. Bland annat kontrollerar jag att stödbensbalkar är i plunschade i transportläge, att inget ligger löst på chassit, att dörrar och luckor är låsta med mera.

Ämne: Luft 2

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Visa hur du förvissar dig om att lufttrycket är korrekt innan avfärd på det här fordonet.**

Svar: Startar motorn och kontrollerar att mätaren visar tillräckligt tryck samt att ljus- och ljudvarningssignaler har slocknat respektive tystnat.

Ämne: Olja

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Kan du peka på var du kontrollerar oljenivån på detta fordon, hur du vet att oljenivån är korrekt?**

Svar: Identifierar oljesticka / nivåindikator på instrumentpanel. Visar aktuell oljenivån mellan lägst- och högst tillåtna nivåer.

Ämne: Hjulbultar

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Visa hur du kontrollerar att hjulbultarna är säkra.**

Svar: Går runt fordonet och kontrollerar visuellt att ingen hjulbult är uppenbart lös. Kontrollerar att eventuella låsringar, eller hjulbultsindikatorer är på plats.

Ämne: Bromsljus

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Visa hur du kontrollerar bromsljusens funktion.**

Svar: Slå på tändningen och trampa på bromspedalen för att kontrollera mot vägg eller liknande. Eventuellt be examinatoren (handledaren) att gå bakom fordonet för att bistå i kontrollen.

Ämne: Kylvätska

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Kan du peka ut var kylvätskenivån kontrolleras på detta fordon, hur du vet att den är korrekt?**

Svar: Identifierar markeringarna för högsta och lägsta nivå på kylvätskebehållaren. Visar var vätskan fylls på.

Vätkörning

Ämne: Ljus

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Kan du visa hur du kontrollerar ljusen på detta fordon?**

Svar: Slår på tändningen och förklarar knappar och spakar som manövrerar ljusen. Slår på huvudljus, blinkers och positionsljus och kontrollerar funktionen och att lampglasen är rena, genom att kliva ur fordonet och gå runt det.

Ämne: Styrning

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Hur vet du att styrningen fungerar som den ska på detta fordon?**

Svar: Om styrningen inte fungerar blir den mycket tung. Man kan kontrollera att servostyrningen fungerar genom att slå på motorn och försiktigt vrida på ratten. När systemen börjar arbeta känns en svag puls i ratten. Men bara genom att vrida på ratten när man börjar köra gör att man direkt blir medveten om servostyrningen fungerar eller inte.

Ämne: Körriktningsvisare

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Kan du förklara hur du kontrollerar körriktningsvisarna?**

Svar: Körriktningsvisarna kontrolleras genom att kontrollera en sida i taget. Det är inte lämpligt att göra det genom att slå på varningsblinkerser.

Ämne: Instrument

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Kan du visa vilka instrument du kontrollerar före och efter start av motorn på detta fordon?**

Svar: Kontrollerar att alla mätare och varningssystem fungerar. Förvissas mig om att alla mätare visar korrekta värden och att alla ljus- och ljudvarningssignaler har slocknat respektive tystnat.

Ämne: Första hjälpen

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Kan du visa var Första Hjälpen finns i detta fordon?**

Svar: Du måste veta var Första Hjälpen är placerad i fordonet, liksom var brandsläckaren är placerad.

Ämne: Krandel och lyftutrustning

Svara eller visa: **Visa**

Fråga: **Kan du visa hur du kontrollerar krandel och lyftutrustning innan avfärd?**

Svar: Jag följer checklista och instruktionsbok; Bom, jibb och annan bomutrustning ska vara säkrade i transportläge, Lyftredskapen ska vara placerade på ett säkert sätt så att de inte kan falla av under färd, stödbensunderlägg ska vara lastsäkrat, krantornet mekaniskt låst till chassit, eventuellt fallskyddsräcke nedfällt, förarhyttens fotplatta inkörd, backspeglar infällda, alla luckor stängda.

Ämne: Frysskydd för tryckluftbromsarna

Svara eller visa: **Svara**

Fråga: **Tryckluftbromsar har alltid ett system för frysskydd. Vid vilken temperatur träder det i funktion?**

Svar: Vid 5 plusgrader.